

STATISTIK ÖVER DÖDSOLYCKOR I ARBETET

– VAD SÄGER DEN OM RISKFAKTORER SOM KAN ÅTGÄRDAS

Kunskapssammanställning 2016:9
Dödsolyckor i arbetslivet
Delrapport 1

Bengt Järvholm

Kunskapssammanställning 2017:3
Dödsolyckor i arbetslivet
Delrapport 2

Jobb & karriär

”I Sverige accepterar vi att folk dör på arbetet”

PUBLICERAD 2020-01-12

DN
12/1
2020

Södra Cell Mönsterås.

En anställd omkom efter en arbetsplatsolycka på Södra Cell den 7 november förra året. Nu får de betala en företagsbot på 1 500 000 kronor för arbetsmiljöbrott.

Den anställd omkom när han föll ner i schaktet till massaupplösaren i samband med ett byte av en del i en torkmaskin.

Om ansvariga hade sett till att man tillräckligt undersökt och riskbedömt arbetsmomentet som mannen utförde, hade olyckan med stor sannolikhet inte inträffat, menar kammaråklagaren.

RÄTTEGÅNGEN MOT NORDKALK

Dagens arbete 2018-04-09

ARBETET

[Arbetsmiljö](#) [Arbetsrätt](#)
[Debatt](#) [Global](#) [Kultur](#) [L](#)
[Löner & Avtal](#) [Politik](#) [Re](#)

ARBETSMILJÖ

SSAB: Tre domar om dödsolyckor på två år

I dag är Arbetet på plats på rättegången om den olycka på SSAB som kostade Rolf Blomqvist livet 2016. Det senaste året har det kommit domar som rör ytterligare tre dödsolyckor på SSAB:s område.

4 okt 2018

STATISTIK - DÖDSOLYCKOR

- Ca 50/år (=1/ 100 000, år)
- Minskat med 90 % sedan 1950-talet
- Män/kvinnor 9:1
- Medelålder män/kvinnor (52 resp 44 år)
- Fordon inblandade i ca hälften
 - Allmän trafik-övrigt 1:1
- Fall-olyckor ca 15 %
 - Trädfällning/djur/drukning/....

DÖDSOLYCKOR 2019

Yrke	Ålder	Händelse
Chaufför, långtradare	53	Träffad av fallande port
Industrielektriker	29	Träffad av fallande vägg
Byggnadsarbetare	61	Fall av person (från balkong)
Regionchef, handel	50	Kollision med lastbil
Konsult, byggnads-, civilingenjör	38	Sladd med bilen, krockade med timmerbil
Telecomtekniker	27	Fall av person från hög mast
Snickare	33	Fall genom plåttak ner i betonggolv
Chaufför, skåpbil	39	Skåpbil krockade med buss
Borrare	25	Träffad av lossnad tryckluftsslang från borr
Kyrkogårdsarbetare	63	Trafikolycka; kollision mellan två bilar
Resande säljare	57	Kollision med lastbil
Betongarbetare	39	Körde in i lastbilssläp med skåpbil
Lastbilschaufför	60	Klämd under fallande virke vid lossning
Städerska	?	Mördad vid städuppdrag i bostad
Biståndshandläggare, SIDA	50	Omkom när flygplan störtade i Etiopien
Projektledare, databasutvec	31	Omkom när flygplan störtade i Etiopien
Lastbilschaufför	72	Lastbil körde in i brofundament

Skogsbrukare	61	Träffad av dött träd som gått av
Brevbärare	57	Påkörd av postbil som kom i rullning
Maskinreparatör	55	Träffad av järndetalj när lyftstropp brast
Betongvaruarbetare	21	Klämdes mellan industrirobot och transportband
Skidguide	45	Föll ner för ett stup
Grävmaskinist	46	Ras från berg med grävmaskin
Takmontör	22	Fall från hustak vid takrengöring
Linjemontör	44	Elolycka
Mekaniker	78	Hittad medvetslös i gång mellan jäsbanor
Montageledare, bygg	55	Fall från tak
Chaufför, långtradare	48	Funnen livslös på tanken på tankbil
Banarbetare, golfbana	28	Välte ner i damm med åkgräsklippare
Installationsingenjör	66	Klämd av fallande antenn
Chaufför, lastbil	55	Vid lossning av lastbil föll gods över föraren
Växlare	?	Klämd mellan järnvägsvagn och lastbil
Tankbilschaufför	67	Fall från tankbil
Anläggningsarbetare	39	Klämdes fast vid arbete med kran på pråm
Däckmontör	59	Däckexplosion vid pumpning

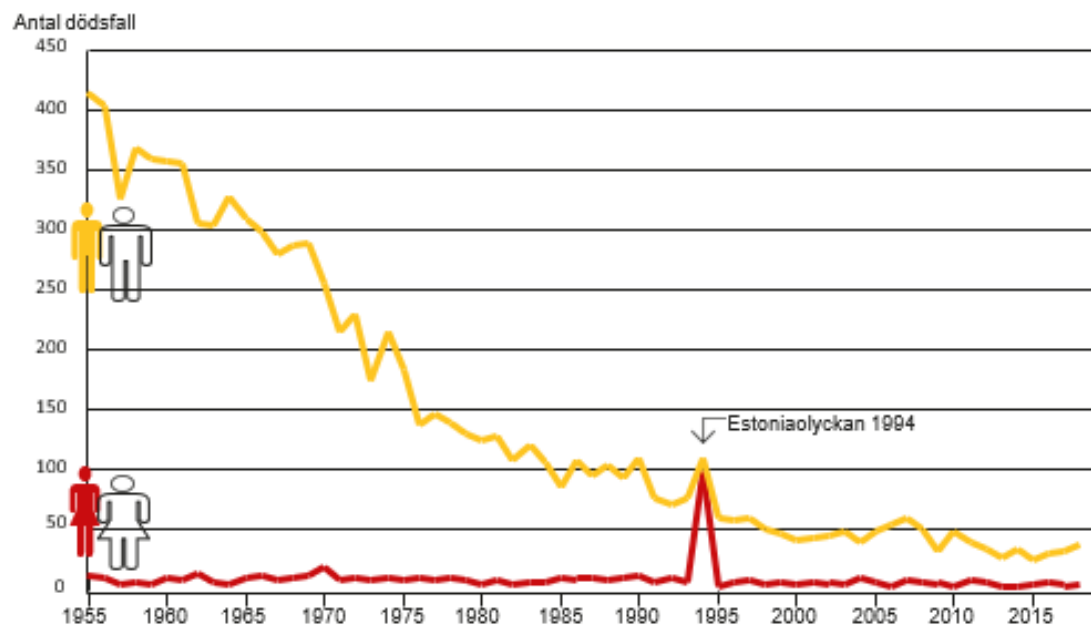

?	?	Påträffades livlös i kraftstationsdamm
Kranbilsförare	?	Träffades av kran som faller ned
Ambulanssjuksköterska	50	Kollision med hjort som påkörts av mötande fordon

Utanför arbetskraften 2019					
19-jan	Lastbilschaufför			Lastbil körde av vägen utanför Morjärv/Kalix	Utländskt företag (okänt land)
25-mar	Hemvärnsman	42	Norrbottn	Påkörd av stridsfordon 90	Försvarsmakten
23-apr	Elev	15	Norrbottn	Drunknad när is gav vika vid ett vattendrag	Högstadieskola i Kiruna
11-maj	Montör			Fall från hög höjd (6/9 våningen)	Lettiskt företag
29-maj	Lastbilschaufför	60		Fick fallande gods över sig i lastbilstrailer	Bulgariskt företag
26-jun	Lastbilschaufför			Klämd av fallande last från grävmaskin	Utländskt företag (föraren från Serbien)
31-aug	Ställningsbyggare			Fall från byggnadsställning	Lettiskt företag
11-sep	Praktikant	24	Västerbottn	Klämd av pallyft som välte	Motorcentralen i Umeå
12-sep	Lantarbetare	52		Klämd av hjullastare	Rumänsk medborgare

Kvinnor redovisas med röd teckenfärg på ålder

Dödsolyckor i arbetet 1955-2018 efter kön. Arbetstagare

Källa: AVISA

2019-02-07

	Arbetstagare			Egenföretagare			Summa		
År	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Totalt
2000	40	3	43	18		18	58	3	61
2001	41	5	46	10		10	51	5	56
2002	43	4	47	14		14	57	4	61
2003	48	2	50	6		6	54	2	56
2004	39	8	47	9	2	11	48	10	58
2005	48	5	53	14	1	15	62	6	68
2006	53	1	54	13	1	14	66	2	68
2007	58	7	65	10		10	68	7	75
2008	49	5	54	14		14	63	5	68
2009	31	4	35	6		6	37	4	41
2010	48	1	49	5		5	53	1	54
2011	39	6	45	12	1	13	51	7	58
2012	32	4	36	9		9	41	4	45
2013	26	1	27	8		8	34	1	35
2014	32	1	33	8		8	40	1	41
2015	24	2	26	8		8	32	2	34
2016	29	4	33	4		4	33	4	37
2017	31	2	33	10	1	11	41	3	44
2018	36	3	39	11		11	47	3	50

"NORMAL" VARIATION

- 50 dödsolyckor
37 – 65 är "normalt"
- 5 dödsolyckor
1-9 är "normalt"

"DRÄNKAS" I STATISTIK

	Gruppering
Kön	2
Ålder (10-årsklasser 20–69 år)	5
Näringsgren (grov indelning)	20
Yrke (grov indelning)	9
Typ av skada (t.ex. fraktur grov indelning)	5
Avvikelse (t.ex. fall)	8
Yttre faktor ^a	20
Skadad kroppsdel	5
Storlek på arbetsstället	3

= 20 miljoner analyser

DÖDSOLYCKOR

- Arbetsmiljöverket + AFA Försäkring
 - Män 2010-2014
 - Kvinnor 2005-14
- Förlopps- och skadeanalys
- ”Kvalitet”
 - Dödsolyckor eller ”naturlig orsak”
 - Hög kvalitet – Arbetsmiljöverkets register
 - AFA Försäkring saknar vissa trafikolycksfall

DÖDSOLYCKOR(N=282)

- **233 omkomna män**
(åren 2010-2014/ 5 år)

- **49 omkomna kvinnor**
(åren 2005-2014/ 10 år)

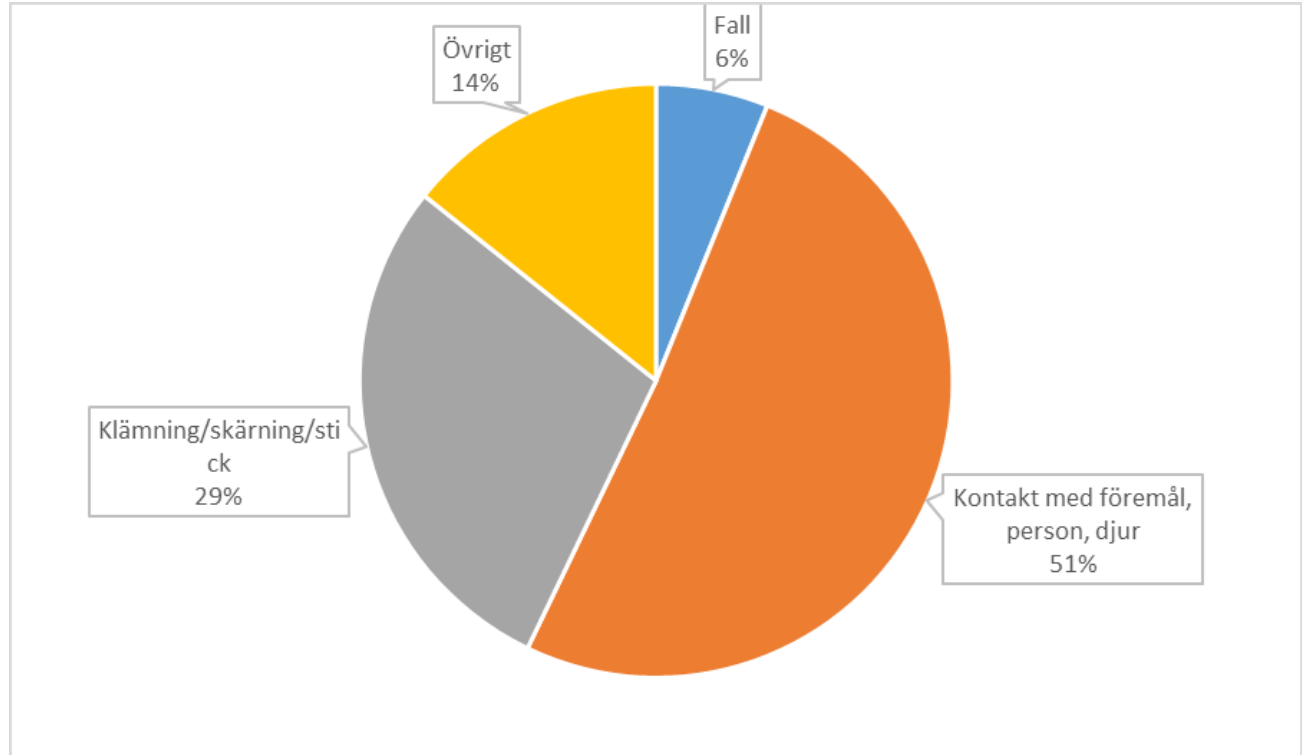
DÖDSOLYCKOR

Kön	Antal	Medel- ålder	Median- ålder	Ålders- intervall
Män	233	50 år	52 år	18-81 år
Kvinnor	49	44 år	43 år	15-82 år

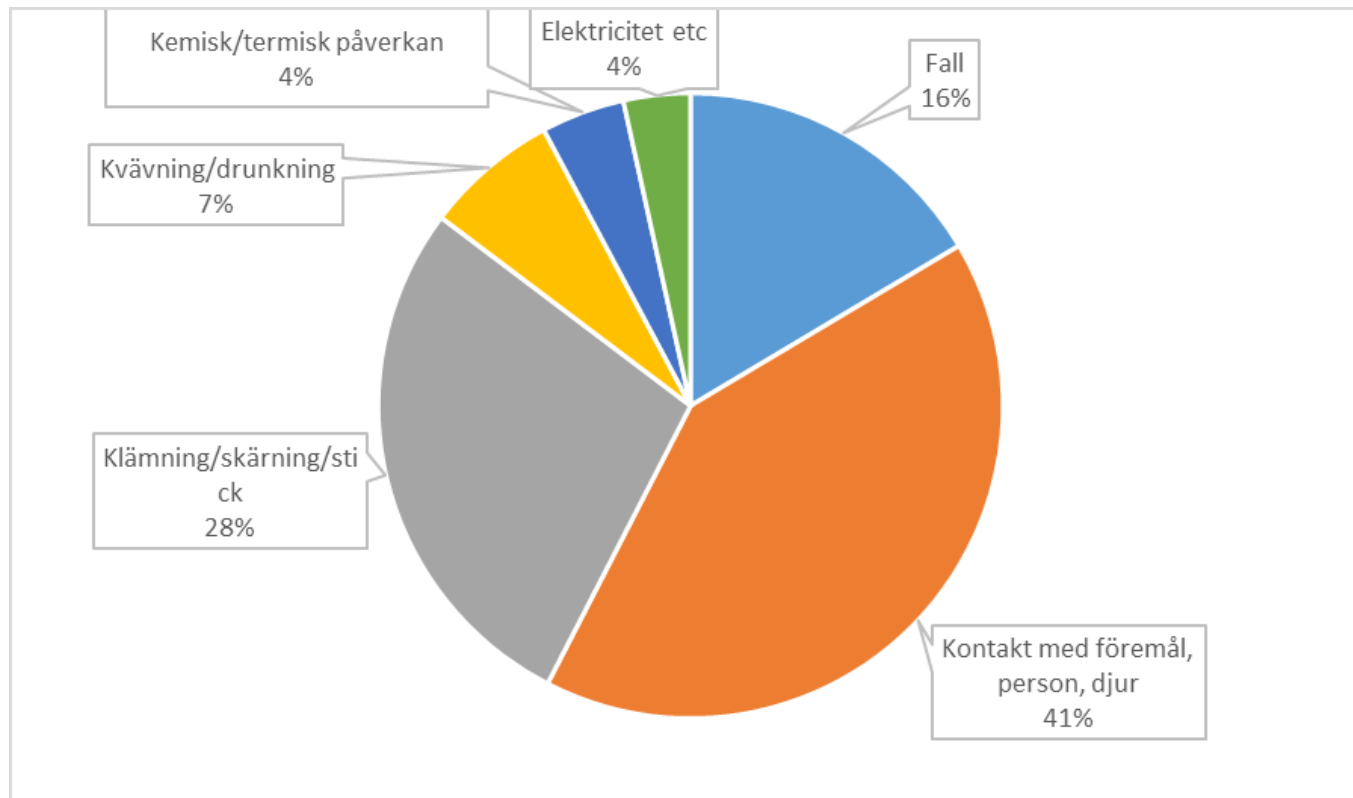
2 personer under 19 år
10 personer över 70 år

"TYP" AV OLYCKA KVINNOR

"TYP" AV OLYCKA - MÄN

"TYP" AV DÖDSOLYCKA

- Fordonsrelaterade (129)
 - Vägtrafikområde (65)
 - Tunga fordon (24)
 - ...
 - Spårområde/ trafik (11)
- Fallolyckor (42)
 - Byggverksamhet (17)
 - ...
- Trädfällning (19)
- ...

TRÄDFÄLLNING

- 19 män omkom i samband med trädfällning
- Skademekanism: Antingen klämts under eller blivit träffad av fallande träd
- 2/3 var egna företagare
- 22-81 år

ELOLYCKOR

- 7 personer omkom
 - Alla män
 - Medianålder 58 år (42-64 år)

Sannolikt erfarna yrkesmän – slentrian?

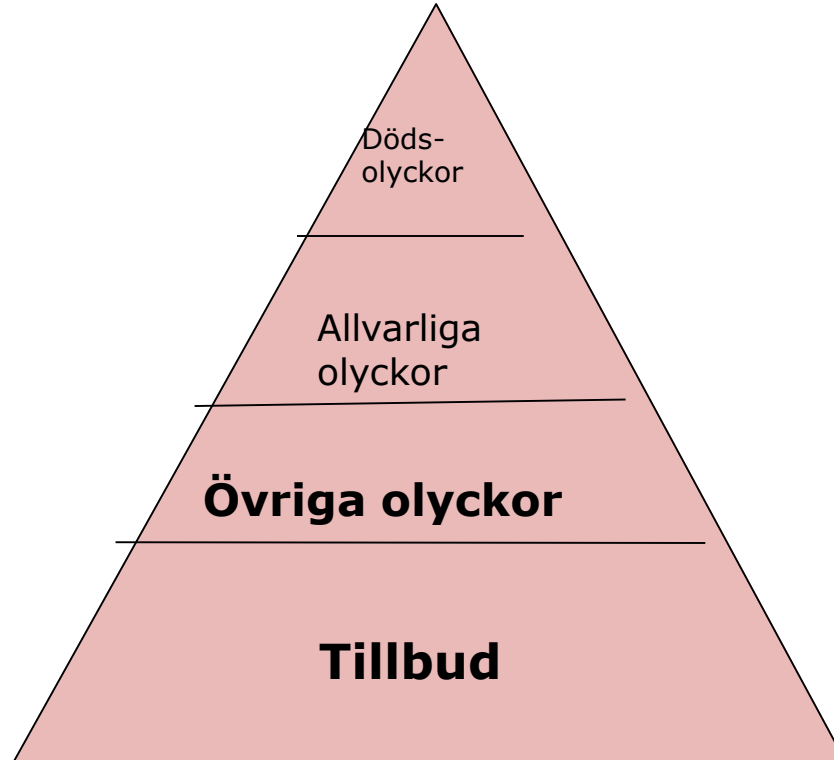
Bild: Elsäkerhetsverket

MORD OCH VÅLD

- 12 omkomna pga mord/våld
- 7 män – 5 kvinnor
 - 4 skjutna (2 av dessa på utlandsuppdrag)
 - 4 rånmördade med kniv (+ annat föremål)
 - 2 knivskurna av brukare på boende
 - 1 knivskuren av fd patient
 - 1 överfallen/misshandlad på häkte

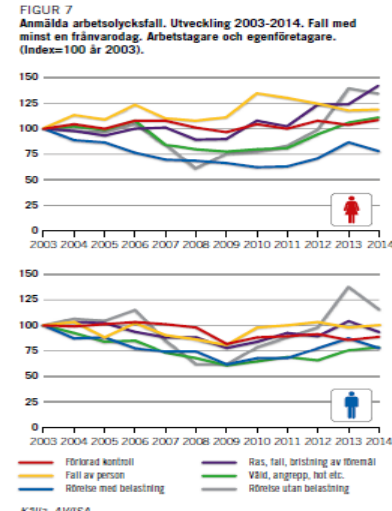

"FEL" FÖRESTÄLLNING

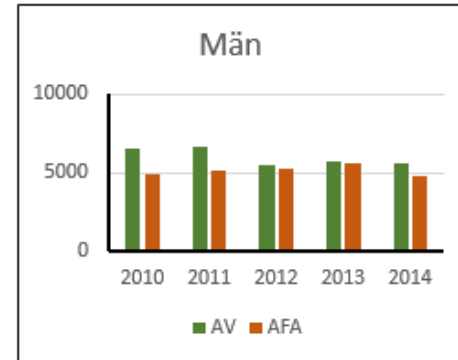
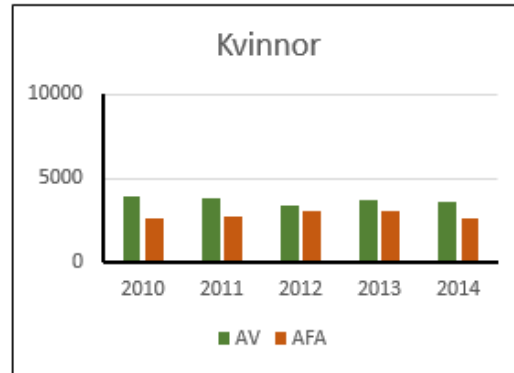
STATISTIK – ALLVARLIGA OLYCKOR

- Ca 10 000/år (=1/ 500 personer och år) – (2 veckors sjukfrånvaro)
- Män/kvinnor 2:1
- Fordon inblandade i ca 10 %
- Fallolyckor knappt 40 %
 - 2 av 3 på samma plan
 - 1 av 3 från höjd

ALLVARLIGA OLYCKOR

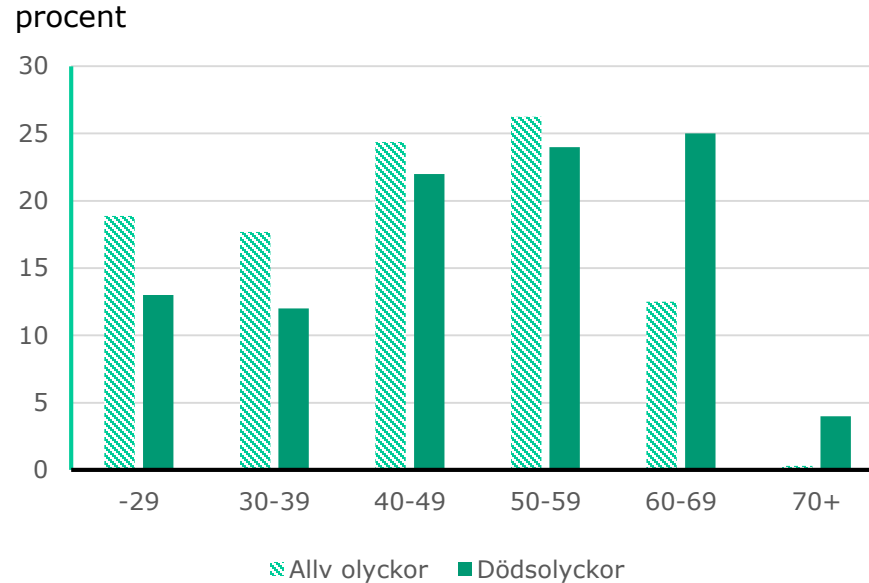
- 14+ dagars sjukskrivning

Ca 1 olycka per 500 personer och år
Ca dubbelt så vanligt bland män

JÄMFÖRELSE ALLVARLIGA SKADOR - DÖDSOLYCKOR

SKILLNAD

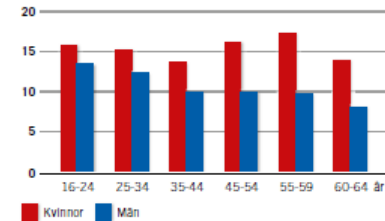
- Orsakerna till allvarliga skador i arbetslivet är inte samma som vid dödsfall
- Generellt högre energier vid dödsfall exempelvis högre fall, trafikolyckor, fallande träd över sig etc.

STATISTIK

- Beskriver utfallet
 - Bättre/sämre
 - Var behövs insatser
 - Förutsätter att man vet vad man ska göra
- Underlag för försäkring
- Förklarar varför??
 - Kan ge uppslag till åtgärder/utveckling?
 - Indelning på förebyggande åtgärder

Anmällda arbetsolycksfall per 1000 förvärsarbetande efter ålder och kön 2014. Fall utan sjukfrånvaro. Arbetstagare och egenföretagare.

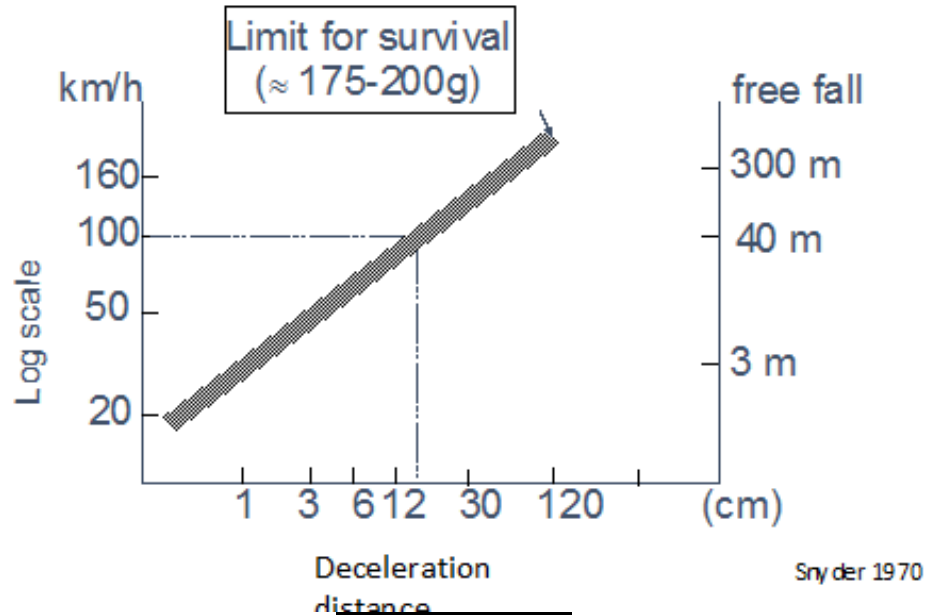
FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

ALLMÄNNA PRINCIPER

- Förebygga händelser med hög energi och minska energin vid trauma
 - Passiva åtgärder
- Det ska inte gå att göra sådana fel att man skadar sig
- Kunskap behöver underhållas
- Statistiken behöver vara tillförlitlig

HÖGA ENERGIER – INBROMSNING

En av tre landade i denna vagn - överlevde

FÖRBYGGA – OLYCKOR PÅ GRUND AV HÖG ENERGI

- *Förebygga händelser*
 - Passiva (oberoende av individen ≈ tekniska lösningar)
 - Staket/säkerhetsbälten/krockkuddar vid arbete på hög höjd, i fordon
 - Avgränsningar
 - mitträcken, burar kring robotar, staket kring arbetsplatser
 - Aktiva (individen måste välja att göra något ≈ Organisatorisk kontroll)
 - Förbjuda vissa arbeten (t ex arbete på stege på hög höjd)
 - säkerhetsbälte
- *Minska traumaenergin*
 - Hjälpm, säkerhetsbälte i fordon, krockkuddar
- *Lindra skada som skett*
 - Räddningsutrustning

SÄLLSYNTA HÄNDELSER

- 1 per 100 000 resp. 1 per 500 per år
- Svårt att få erfarenhet
- Prioritera
 - tekniska lösningar
 - Strikta organisatoriska rutiner (säkerhetskultur)

UTVECKLA STATISTIKEN

- Indelningen spelar roll för hur olyckor uppfattas
- Pröva en indelning mot hur väl man känner de förebyggande åtgärderna för dödsolyckor
 - Förebyggande åtgärder som skulle förebygga dödsolyckan är väl kända och skulle bestå av ...
 - ..
 - Förebyggande åtgärder som skulle förhindrat dödsolyckan är okända

BESKRIVNING AV HÄNDELSE

(EXEMPEL UR AFA FÖRSÄKRINGS REGISTER)

- ”Arbetade på byggställning. Golvet på ställningen gled isär och jag ramlade ner från ställningen.”
- ”Bilade balkonger. Byggnadsställningens plank gav vika. Gjorde mig illa på balkongen under.”
-

Ca 1 av 5 allvarliga olycksfall vid byggställningar beskrivs som tekniska defekter

ORSAK =SKYLDIG FÖREBYGGA

- Olycka en kedja av händelser där det kan räcka att påverka en enda
- Orsak – juridisk bedömning

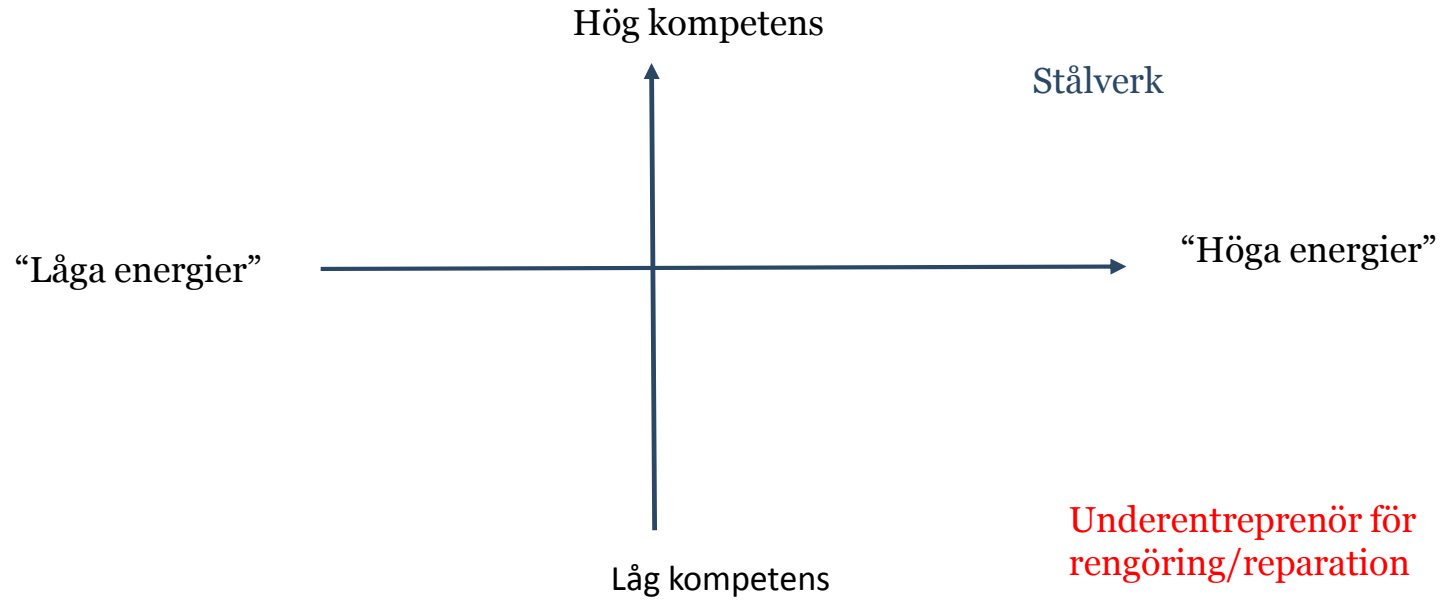
“Låga energier”

Hög kompetens

“Höga energier”

Låg kompetens

FÖREBYGGA – STRUKTURER/FÖRUTSEBARHET

Låga krav på kompetens

Går inte att göra fel

Höga krav på kompetens

Kräver att individen gör rätt

FÖREBYGGA?

- Fall från höjd
- Snubbla på plant golv

